

Przeгляд Wileński

Adres Redakcji i Administracji: Zawalna 3, m. 7.
№ skrzynki poczt. 52.

pismo codzienne.

Redaktor przyjmuje codziennie, prócz świąt i niedziel od godz. 12 do 2 po poł.

Warunki prenumeraty z przesyłką lub odnośnieniem do domu:

Rocznie 5 rb., półrocznie 2 rb. 50 kop., kwartalnie 1 rb. 25 kop., miesięcznie 50 kop.

Ceny ogłoszeń:

Na 1-j stronie 30 kop.; na 4-j po 15 kop. od wiersza. Nekrologi po 40 kop. Ogłoszenia drobne za każdy wyraz 3 kop.

Cena numeru pojedynczego 2 kop., na kolei 3 kop.

Szkodliwa filantropja.

Miasta, znajdujące się w pobliżu terenu wojny, lecz w pasie spokojniejszym, skupiły w sobie całe masy uciekinierów. Do szeregu takich miast należy Wilno, Mińsk, Połock, Smoleńsk i inne. Przytem daje się zauważyć, że w miastach, położonych bliżej terenu walki, skupia się ludność uboższa, w dalszych — zamożniejsza. Tłomaczy się to tem, że ludność zamożniejsza, mając większe środki, osiedla się w miejscach dalszych, bezpieczniejszych; uboższa — zatrzymuje się tuż poza granicą niepokojonej okolicy. To też Wilno obecnie posiada ponad 4 tysiące tułaczów, potrzebujących pomocy.

Główne ich zastępy u nas stanowi ludność mieszczańska, rzemieślnicza i robotnicza. Ludność wiejska, posiadająca choć zagon własnej ziemi, nawet w najgorszych warunkach nie porzuca swych siedzib. Wobec tego wśród uciekinierów stanowi ona bardzo małą odsetkę. Wilno, jak i inne miasta, przyszło tułaczom tym z pomocą. Udziela jej komisja ewakuacyjna miejska, Tow. Litewskie, Komitet Pań polek i Tow. żydowskie. Pomoc udzielana jest w postaci: bezpłatnego schroniska, pożywienia, zaopatrzenia w odzież, a w poszczególnych wypadkach — w postaci zapomóg pieniężnych.

Obecna pomoc nosi cechy filantropijne, a skutkiem tego niektórych tułaczów zraża, innym natomiast daje okazję do wyzyskiwania dobrej wiary organizatorów. Wogóle ma tę złą stronę, że pozwala otrzymywać zapomogi, bez żadnych obowiązków. Faktem jest, iż przynębiony tułacz, przebywający mniej więcej tydzień w przytułku dla uciekinierów, ulega deprawującej atmosferze środowiska, jakie stwarza próżniactwo, staje się biernym i niezdolnym do pracy.

Popelniono błąd w samem założeniu. Błąd to był nieunikniony, gdyż bieg wypadków wojennych nie pozwolił na odmówienie przytułku i pożywienia bezdomnym i zgłodniałym. Lecz dzisiaj, gdy życie w atmosferze wojennej stało się zjawiskiem powszednim, należy sprawę pomocy tułaczom zreorganizować, wprowadzić ją w inne łożysko. Pomoc filantropijna winna być wyraźna i krótkotrwała, do chwili wyszukania dla uciekiniera pracy zarobkowej (oczywiście kategorii chorych i kalek — nie podlega temu). Pracy zarobkowej u nas szczególnie na wsi, nie zabraknie i wielu uciekinierów może tam znaleźć warunki bytu już nie w formie jałmużny. Z drugiej strony należałoby organizacjom, działającym na polu pomocy tułaczom — wszcząć

wspólną akcję, celem założenia w Wilnie domów zarobkowych, dla których nie trudno byłoby wyjednać obstalunki rządowe, a nawet prywatne. W domach tych zatrudnianoby uciekinierów, zdolnych do pracy na roli. Wiemy, że na społeczeństwo dzień każdy kładzie nowe podatki, i nie należy całkowicie korzystać z ofiarności społecznej tam, gdzie można w inny sposób zaradzić biedzie!

J. Jeleński.

Kronika miejscowa.

— **Sesja izby sądowej.** (Z.) Od dnia 23 do 28 lutego będzie się odbywała w Mińsku kadencja wileńskiej izby sądowej dla spraw kryminalnych z udziałem przedstawicieli stanów.

— **Oddany pod sąd.** Miński zarząd gubernjalny oddał pod sąd wileńskiej izby sądowej: 1) uradnika policyjnego powiatu stuleckiego, W. S. Malekija, oskarżonego o łapownictwo i 2) starostę, przedstawiciela powiatu horodeńskiego Józefa Pieszkę i pisarza zarządu mieszczańskiego Piotra Kornaciewicza.

— **W społeczeństwie żydowskim w Wilnie** bardzo dobrze funkcjonują liczne instytucje społeczne i dobroczynne. W tych dniach zaczęło funkcjonować „Ognisko dziecięce”, gdzie już się zapisało 70 dzieci. W przyszłym tygodniu zacznie funkcjonować kuchnia dla dzieci, która ma wydawać 600 obiadów dziennie dla dzieci z „Ogniska” i z kilku szkół początkowych. (G.)

— **Licytacja.** Zarząd kolei Północno-Zachodnich podaje do wiadomości, że licytacja naznaczona na dni 3 i 5 stycznia st. st. nie odbyła się i zostanie przeniesiona na 8 i 9 t. m.

Prowincjonalna.

□ **Mińsk,** Szpital na 300 łózek dla chorób epidemicznych został otwarty przy ul. Szerokiej, zorganizowany przez ziemstwo gubernjalne, środkami, asygnowanymi przez wszechrosyjski związek ziemski. Chorych przywozić będą z dworców kolejowych specjalnymi automobilami.

□ **W komitecie pomocy żydom** postanowiono przychodzić z pomocą nie tylko żydom Królestwa i Galicji, ale również emigrantom z Turcji.

— Zarząd mińskiego oddziału ligi walki z tuberkulozą otrzymał pozwolenie na zorganizowanie 10 maja „dnia białego rumianku”.

□ **Wznowienie dyskonta weksli.** W bankach prywatnych i instytucjach wzajemnego kredytu ma być wkrótce wznowione dyskonto weksli.

— **Wciągu ostatnich dni** przejechało przez Mińsk 28 jeńców wojennych z armji austro-węgierskiej i niemieckiej.

Na Rusi.

§ **W Kijowie** od dnia 6 (19) b. m. występuje w teatrze miejskim trupa Zelwerowicza.

§ **Niemiercza** na Podolu. Sejsmograf dolnoczerwajewskiego obserwatorium zanotował silne i długotrwałe trzęsienie ziemi.

Z Królestwa.

× **Ogłoszenie gubernatora radomskiego.** „Warsz. Dniwn.” umieszcza następujące ogłoszenie, zamieszczone w „Rad. Gub. Wied.”: Wskutek stanu wojennego, wzywam mieszkańców gubernji, aby, za wyjątkiem nadzwyczajnych wypadków, powstrzymywali się od wyjazdów dalszych lub bliższych, specjalnie zaś kolejną na linii Iwangród

— Radom—Skarżysko—Kielce—Ostrowiec, ponieważ podróźni mogą w drodze napotkać różne trudności, lub też nie będą mogli dostać się z powrotem do domu. Ci zaś, którzy muszą wyjechać w okolicznościach nader ważnych, powinni uzyskać zaświadczenie od powiatowych, miejskich i gminnych władz policyjnych o niezbędności wyjazdu. Prócz tego, uprzedzam ludność, pod grozą odpowiedzialności, aby tak listownie, jako też ustnie powstrzymywała się od udzielania wiadomości, dotyczących ruchu i miejsca przebywania wojsk rosyjskich i aby nie powtarzała niesprawdzonych pogłosek, mogących wywołać panikę wśród ludności. Osoby, nie stosujące się do niniejszych przepisów, będą karane administracyjnie.

× **O uwolnieniu uwięzionych.** Z powodu wzmianki pism rosyjskich, że dzięki wstawianictwu duchownego marjawickiego uwolniono w Płocku kilku żydów aresztowanych. p. G., który był obceny w Płocku stwierdza, jako świadek naoczny, co następuje: Aresztowani byli: rabin, oraz trzej żydzi: J. Szenwie, A. Rogowicz i R. Łaski. Wówczas do komendanta rosyjskiego zwrócił się z prośbą o uwolnienie, gwarantując za prawomówność rabina, nie duchownego marjawickiego, lecz ksiądz katolicki, Łaskowski. Rabina uwolniono tegoż dnia jeszcze, a pozostałych trzech — nazajutrz.

× **Zamknięcie dworca.** Ze względu na ograniczony ruch pasażerski w stronę Żyrardowa i Pruszkowa wydano rozporządzenie o zamknięciu dworca kol. Wiedeńskiej dla publiczności prywatnej.

Z Galicji.

* **Losy miast, ogarniętych wojną.** Czytamy w „Kijowskiej Myśli”, że m. Nowy Sącz, bez względu na przebyte wypadki, postradał bardzo mało. Domy w mieście wszystkie całe; miasto tylko opustoszało. Natomiast okolica N. Sącza ucierpiała bardzo wiele: są wsi, które zniknęły zupełnie z powierzchni ziemi i miasteczka, które całe leżą w gruzach. Osoby, przybywające z pod Krakowa oświadczają, że Tarnów niewiele ucierpiał od wypadków wojennych, chociaż dwa razy przechodził z rąk do rąk. Obecnie znajduje się w rękach rosyjskich. Rzeszów również wyszedł cało. Jarosław bardzo zniszczony.

*) **Z gubernji tarnopolskiej.** Według informacji „Kijewianina”, generał-gubernator, hr. Bobrinskij, złożył ministrowi spraw wewnętrznych raport o stanie gub. Tarnopolskiej. Hr. Bobrinskij stwierdza, że w gubernji życie weszło w tryb normalny. Ludność tej gubernji najmniej ucierpiała z powodu działań wojennych, całe bowiem powiaty leżały po za ich obrębem. Wszystkie austriackie instytucje zostały zlikwidowane, materiały opieczutowano, w celu zwrócenia ich władzom austriackim po wojnie, a tylko sądy funkcjonują.

Z Rosji.

— **Upadek patentów niemieckich.** Niemcy, obawiając się, aby patenty niemieckie poddanych na Rosję nie upadły, wyłączyły z zakazu przesyłania pieniędzy do Rosji zapłatę z sum, należnych za patenty.

Ministerjum przemysłu i handlu natomiast przedsięwzięło środki, mające na celu zmniejszenie ilości patentów niemieckich. Dotychczas właściciele patentów korzystali, oprócz ulgi trzymiesięcznej, jeszcze z dodatkowej sześciomiesięcznej.

Obecnie ta ostatnia ulga została skasowana, wskutek czego w ostatnich 2 miesiącach upadło 15 tysięcy patentów niemieckich.

Wydarzenia polityczne.

Papież i Japonja.

„Rząd japoński wydelegował specjalnego posła, która uda się do Watykanu, aby złożyć życzenia papieżowi Benedyktowi XV z powodu jego wstąpienia na stolicę apostolską. W kołach watykańskich uważają, że wysłaniec jest niejako zapowiedzią zamiaru rządu japońskiego, który postanowił utrzymywać odtąd przy Watykanie stałego przedstawiciela, celem zawiązania trwałych stosunków dyplomatycznych.

Stan zdrowia Franciszka Józefa.

„Dänemark“ donosi z Wiednia, że cesarz Franciszek Józef zdradza najzupełniejszą obojętność i apatię w stosunku do rozgrywających się wypadków, wywierając wrażenie starca, całkiem zniedołężniałego. Senność jest dominującą funkcją jego istnienia. Okresy nieprzytomności są coraz częstsze i coraz dłuższe. Przed kilku dniami powiedział do najbliższego otoczenia: „Chciałbym się już nie obudzić więcej“. Następca tronu czuwa nieustannie przy boku cesarza.

Telegrafem i pocztą.

WOJNA.

Front wschodni.

W Prusach i Królestwie.

(A.P.) „Armiejskij Wiestnik“ z d. 6 (19) b. m. donosi, że w Prusach Wschodnich od 1 (14) do 4 (17) b. m. nie zaszły istotne zmiany. Drobne próby Niemców d. 1 (14), dokonania częściowych ataków w okręgu Letzen, zostały odparte z dużymi dla nich stratami. W innych punktach były tylko utarczki oddziałów wywiadowczych.

Na prawym brzegu Wisły w okolicy Mizewa, w noc na d. 2 (15) b. m. nieprzyjaciel przedsięwziął atak, zakończony niepowodzeniami. Nie powiodły mu się również próby przeprawienia się na prawy brzeg Wisły w okolicy Płocka. Dn. 3 (16) i 4 (17) b. m. w okręgu Radzanowa i Bieżuń odbyły się utarczki. Na lewym brzegu Wisły, w pobliżu Bzury i Rawki, od 1 (14) do 4 (17) nie ustawały miejscowe ataki Niemców. Najwięcej energii wykazali w obwodzie wsi: Sucha, Borzymów, Gumin, Gółka, Wisówka. Wszędzie byli oni odparci. D. 3 (16) po szeregu nowych ataków, popieranym ogniem działowym i po zawziętej walce na bagnety, nieprzyjacielowi udało się zawiadnąć jednym z okopów rosyjskich, ale nazajutrz wybito wszystkich Niemców, którzy znajdowali się w tym okopie, który powrócił do Rosjan.

Jeńcy opowiadają o wielkiej liczbie rannych i tyfusowych w Łodzi.

Nad Pilicą i Nidą w ciągu dni ostatnich przeciwnik poprzestawał na walkach artylerji polowej, miejscami ciężkiej. Najwięcej energii rozwinął w okolicach Pińczowa. Pod Zakrzewem Rosjanie odparli trzy ataki, zadając nieprzyjacielowi ciężkie straty.

PIETROGRAD. (A.P.) Sztab Wodza Naczelnego urzędowo donosi:

W ciągu dni 4 i 5 b. m. na prawym brzegu dolnej Wisły, na froncie tej rzeki i do kolei żelaznej Warszawa—Mława części wojsk rosyjskich, wchodząc w różnych punktach w bliską styczność z przeciwnikiem, miały z nim szereg drobnych utarczek. Poważniejsze działania wojenne miały miejsce we wsi Konopki, gdzie ciężka artylerja przeciwnika, ostrzeliwująca stanowiska rosyjskie, została zmuszona do milczenia ogniem baterji

rosyjskich pod Radzanowem i Bieżuniem, przed któremi przeciwnik zajmuje ufortyfikowane przez siebie pozycje, a także pod Dobrzyniem. U tego ostatniego punktu próba przejścia przez nieprzyjaciela do ataku została powstrzymana; Niemcy, odniosłszy duże straty byli zmuszeni do odstąpienia. D. 4 (17) b. m. nieprzyjaciel ostrzeliwał z pozycji na lewym brzegu Wisły stanowisko rosyjskie pod Wyszogrodem, lecz ogień baterji rosyjskich, skierowany z frontu i ze skrzydła, zmusił artylerję przeciwną do milczenia.

W ciągu 5 (18) stycznia Niemcy mocno ostrzeliwali zajęta przez Rosjan fortyfikację na lewym brzegu Bzury i wieś Witkowiec. Na pozostałych frontach wojska rosyjskiego zmiany poważne nie zaszły.

Walki w Królestwie.

PIETROGRAD. (A.P.) Na południe od Pińczowa dn. 2 (15) b. m. Austriacy trzykrotnie atakowali awangardy rosyjskie. Ataki świetnie odparto pod dowództwem porucznika Bortkiewicza. Przeciwnik poniósł ciężkie straty.

Wojna rosyjsko-turecka.

Zwycięstwo Rosjan.

PIETROGRAD. (A.P.) Sztab kaukaskiej armji oficjalnie donosi: Ściganie armji tureckiej trwa dalej. W kraju Zaczorowskim wypieranie przeciwnika odbywa się z powodzeniem.

W dniu 5 (18) b. m. Rosjanie zawładnęli wsią Ridwerewoli oraz pozycjami na górach Sultanselim, przyczyniając przeciwnikowi znaczne straty.

Front zachodni.

Komunikat urzędowy.

PARYŻ. (A.P.) O godz. 11 wieczór, wskutek wybuchu w składzie artyleryjskim, spowodowanego przez eksplozję naboju, spaliła się wieś Boissel, którą wojsko francuskie zmuszone było z tego powodu opuścić; jednak 5 (18) b. m., po energicznym kontrataku, zajęło ją znowu. Nieprzyjaciel ostrzelał St. Paul, koło Soisson. W Chamagny lotnicy Niemcy, którzy się wznieśli nad pozycjami francuskimi, zostali ostrzelani. 2 aeroplany Niemckie spadły na terytorjum wojska francuskiego w kierunku Bar-le-Duc. Aparaty prawie nic nie ucierpiały; 4 lotników wzięto do niewoli. W Argonnach odbyła się z przerwami wymiana strzałów artyleryjskich. Między Argonami a Wogezami saleje zamieć śnieżna.

Chełpliwość Niemców.

KOPENHAGA. (A.P.) Częściowe powodzenie Niemców w okolicach Soissons jest wszelkimi sposobami wyolbrzymiane przez prasę Niemcką. Agencja Wolffa rozesłała szczegółowe sprawozdania o czynach bohaterskich wojsk Niemckich, walczących w obecności cesarza Wilhelma. Chełpliwe sprawozdania, przystosowane do dnia rocznicy powstania cesarstwa Niemckiego, mają podkreślić znaczenie przebywania cesarza Wilhelma pod Soissons.

Komunikat angielski.

LONDYN. (A.P.) Komunikat głównej kwatery wielkobrańskie donosi, że wojska angielskie ustąpiły z punktu obserwacyjnego Canshy, ponieważ dalsze pozostawanie na tem miejscu uniemożliwiało ogień nieprzyjacielski. Jednakże punktu tego Niemcy nie zajęli. Artylerja angielska zniszczyła poniżej Armantier most, posiadający wielkie znaczenie. Wiadomości dzienników o zajęciu w pobliżu Labassé miejsce, gdzie stały wojska Niemckie, są nieprawdziwe, ponieważ w tamtym kierunku ataków nie było.

W Kolonjach.

Intrygi Niemckie.

TOKIO. (A.P.) Władze kategorycznie zaprzeczają wiadomości o przygotowaniu Australji do wysłania wojska dla strzeżenia kolonji Niemckich na oceanie Południowym, zajętych przez Japonję. I uważają te pogłoski za intrygę Niemcką.

Pomiędzy Niemcami, którzy pozostali w Cindao, wykryto wiele przebranych wojskowych; aresztowano ich i odesłano do Japonji. Ogółem pozostało w Cindao około 220 Niemców.

Rząd postanowił zakupić ryż dla podniesienia cen, które z powodu urodzajów spadły w ostatnich latach.

Odgłosy wojny.

O moratorium.

WARSZAWA (A.P.) Centr. Kom. Obyw. postanowił starać się o przedłużenie moratorium jeszcze na dwa miesiące.

Przywrócono komunikację automobilową z Płockiem.

Urządzenie Galicji.

PIETROGRAD (A.P.) Na kursy Łochwickiej-Skałon wyjechało do Pietrogradu około stu galicjan: nauczycieli, studentów oraz nauczycieli i nauczycielek ludowych.

Powstanie Arabów.

PITROGRAD (A.P.) Według oficjalnej wiadomości, plemię Arabskie Oman atakowało d. 29 grudnia (12 stycznia) miasto Muskat. Wódz plemienia Izabinsalek, jak donoszą, jest ranny. Straty Anglików: jeden kapitan i 16 żołnierzy rannych. 6 sipajów zabito.

Rozporządzenie finansowe.

LONDYN (A.P.) W związku z otwarciem giełdy, angielska izba skarbowej ogłasza, że w celu pomyślnego zakończenia wojny, wszystko musi być podporządkowane zapewnieniu resurs finansowych państwu koalicyjnemu. Dlatego też nowe użycie kapitałów nie będzie dozwolone inaczej, jak za zgodą izby skarbowej. Użycie kapitałów poza granicami W. Brytanji zupełnie będzie zakazane.

Ze świata.

Po trzęsieniu ziemi.

RZYM. (A.P.) Rzym stał się teraz obozowiskiem rannych. Szpitale i szkoły przepełnione są rannymi podczas trzęsienia ziemi. Ponieważ w Rzymie niema już dla rannych miejsca, są oni rozlokowani po innych miastach. Utworzył się komitet pomocy ofiarom katastrofy. Miasta włoskie ogłosiły składki na rzecz poszkodowanych. Cyfra zabitych, wyjaśniona dotychczas, przenosi 33,000.

W Norwegji.

CHRYSZTIANJA. (A.P.) Minister spraw zagranicznych, na posiedzeniu tajnem Stortingu, zakomunikował szczegóły zjazdu królów w Malmö. Minister obrony krajowej zdał sprawę Izbie o środkach nadzwyczajnych, przedsięwziętych w celu obrony kraju.

Za obrazę wiceprezydenta

ODESA (A.P.) Sprawę prezesa południowego związku monarchistów, Zajczenki, który obraził wiceprezydenta miasta, w czasie pełnienia obowiązków służbowych, generał gubernator przekazał sądowi wojennemu z poleceniem zastosowania prawa czasu wojennego.

Redaktor odpowiedzialny:

STANISŁAWA STUDNICKA.

Wydawca:

WITOLD ABRAMOWICZ.